

Inventering av dagflygande fjärilar på Österhagsdeponin den 11 juli 2016.

Inventeringen har utförts av Håkan Elmqvist, Mariefred, på uppdrag av Ekologigruppen AB.

Inventeringens utförande

Inventeringen ägde rum den 11 juli 2016 under en solig dag med växlande molnighet och med goda förutsättningar för aktivitet hos dagaktiva fjärilar. De inom inventeringsområdena 1 och 2 förekommande fjärilarna (se kartan nedan) observerades under cirka två timmar vilket gav en god bild av områdets artsammansättning. Sammanfattningsvis var antalet observerade fjärilar knappast rikligt men i enlighet med den allmänna uppfattningen om dagfjärilars antalsmässiga nedgång under de senaste åren. Det intressantaste området inom deponin utgjorde den norra delen, på kartan markerat med gul färg. Här förekom de bägge rödlistade bastardsvärmarna liksom larver av karminspinnare.

Karta över Österhagsdeponin med den intressantaste delen gulmarkerad.

Artlista (Samtliga noterade arter vid inventeringstillfället.)

Svenska namn	Vetenskapliga namn	Rödlistekat.	Antal ex.
Mindre bastardsvärmare	<i>Zygaena viciae</i>	NT	14
Sexfläckig bastardsvärmare	<i>Zygaena filipendulae</i>	NT	2 (i kopula)
Mindre tåtelsmygare	<i>Thymelicus lineola</i>		7
Ängssmygare	<i>Ochlodes sylvanus</i>		1
Rapsfjäril	<i>Pieris napi</i>		>10
Pärlgräsfjäril	<i>Coenonympha arcania</i>		2
Kamgräsfjäril	<i>Coenonympha pamphilus</i>		1
Luktgräsfjäril	<i>Aphantopus hyperantus</i>		10
Ängspärlemorfjäril	<i>Argynnis aglaja</i>		1

Nässelfjäril	<i>Aglais urticae</i>	1
Hedblåvinge	<i>Plebejus idas</i>	2
Puktörneblåvinge	<i>Polyommatus icarus</i>	5
Karminspinnare	<i>Tyria jacobaeae</i>	Larver

Rödlistade arter

Internationella naturvårdsunionen (IUCN) har uppställt olika kategorier för hotade arter den så kallade 'rödlistan'. Kategorierna är nationellt utdöd (RE), akut hotad (CR), starkt hotad (EN), sårbar (VU) och nära hotad (NT). De bägge bastardsvärmarearterna, se ovan, faller under kategorin 'nära hotad'.

Mindre bastardsvärmare t.v. och sexfläckig bastardsvärmare t.h. under parning.

Bedömning av fjärilsförekomsten

Antalet funna arter inom området var inte särskilt stort och de flesta är vanliga och spridda arter i landet. Det kläna antalet individer kan dock, som nämnts ovan, bero på den allmänna nedgången av individantalet fjärilar under de senaste åren. Jämfört med tidigare uppgifter om antalet arter och individer kan även det mindre antalet fjärilar bero på skillnader i aktiviteten hos djuren. Denna kan variera kraftigt från dag till dag även om vädret tycks vara optimalt.

De intressanta arterna på Österhagsdeponin är givetvis de rödlistade bastardsvärmarna liksom den tidigare ur landet nästan helt försvunna karminspinnaren. Denna art har under de senaste decennierna spridit sig i Syd- och Mellansverige främst beroende på klimatförändringen och spridningen av artens främsta värdväxt stånds. Förekomsten på Österhagsdeponin får betraktas som intressant och vid eventuella klimatförändringar i framtiden kan karminspinnaren åter bli ovanlig.

I uppdraget låg även en bedömning om Österhagsdeponin kan hysa andra rödlistade arter som inte kunde konstateras vid detta tillfälle. Det bedöms dock vara mindre sannolikt att det inom området förekommer några andra rödlistade arter varför genomförande av ytterligare inventeringar inte känns meningsfullt.

Förutsättning för andra rödlistade arter

För närvarande bedöms förutsättningarna för andra rödlistade arter inom området vara mycket liten. Skulle man bedriva slätter på marken och åstadkomma mer av torrängskaraktär skulle en rödlistad art som mindre blåvinge *Cupido minimus* (NT) kunna etablera sig.

Sammanfattning

Exploaterad mark som täkter av olika slag liksom deponier kan under de första årens igenväxningsfas koloniseras av ovanliga växter och insekter. Det är oftast arter som behöver örtrika torrängar.

Allteftersom dylika områden växer igen försvinner de mer krävande och exklusiva arterna. Till sist återstår endast mindre krävande arter. De har ofta stor utbredning i landet och brukar karakteriseras som triviala. Österhagsdeponin, som håller på att växa igen, får anses gå mot slutskedet i en sådan utveckling. Förslaget att skapa närliggande habitat, som passar för bastardsvärmarna liksom för karminspinnaren, borde vara en framkomlig väg att gynna dessa arter. Bastardsvärmarna är exempel på fjärilar som drabbats av krympande livsrum beroende på ändrade metoder inom jordbruket.

I samband med att skapa nytt livsrum för nämnda arter kan man även tillföra växter som gynnar andra rödlistade arter.